



ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЙ «ЩОДЕННІ 5»

Максимчук Наталія

*старший викладач кафедри теорії
та методик початкової освіти*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Комунікативна компетентність є однією з ключових навичок, необхідних для успішної взаємодії в сучасному світі. Вона охоплює широкий спектр умінь, від ефективного слухання до ясної та переконливої передачі інформації.

У Державному стандарті початкової освіти вказано, що до ключових компетентностей здобувачів освіти належить «вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях» [1].

Комунікативна компетентність здобувачів освіти є інтегрованою здатністю особистості, що виявляється передусім через набуття досвіду комунікативної діяльності, уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття в різних комунікативних ситуаціях, зауважує Н. Соняк [2, с. 2].

Т. Дука та О. Рябошапка під комунікативною компетентністю розуміють не тільки оволодіння необхідною кількістю мовних і мовленнєвих знань, а й формування умінь практичного використання мови у процесі мовленнєвої діяльності [3].

Процес формування комунікативної компетентності у здобувачів освіти передбачає засвоєння знань про способи взаємодії з оточуючими; оволодіння уміннями і навичками використовувати засоби мови в усному мовленні; розвиток діалогічного і монологічного мовлення; оволодіння культурою усного і писемного мовлення; засвоєння норм мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального і побутового спілкування; опанування навичок роботи в групі, колективі; розвиток здібностей навчальної співпраці; формування уміння критично оцінювати думки і дії інших людей, переконана К. Пономарьова [4, с. 9-10].

Для розвитку комунікативної компетентності здобувачів освіти потрібно передусім сформувати комунікативні вміння говорити, аудіювати, читати, писати, орієнтуватися в умовах комунікативної ситуації, зазначають І. Кучеренко та Л. Мамчур [5, с. 114].

На нашу думку, формування комунікативної компетентності – це багатогранний процес оволодіння мовними знаннями, мовленнєвими вміннями та соціокультурними навичками, які забезпечують успішну комунікацію здобувачів освіти.

Для розвитку читацьких і мовленнєвих умінь і навичок здобувачів освіти у практику роботи Нової української школи активно впроваджується методична система «Щоденні 5», яка вперше була представлена Гейлом Буше і Джоан Мозер у книзі «The Daily 5: Незалежність грамотності в початкових класах» [6].

Технологія «Щоденні 5» складається з п'яти видів діяльності – «читання для себе», «письмо для себе», «читання для когось», «робота зі словами» і «слухання», які здобувачі освіти мають щоденно виконувати під час уроків чи групи подовженого дня або як домашнє завдання. Ця технологія передбачає проведення щоденних видів діяльності для розвитку в учнів витривалості та самостійності з метою забезпечення їхньої активної участі в читанні й письмі впродовж тривалого часу. Працюючи з технологією «Щоденні 5», здобувачі освіти при звичаються усвідомлювати, що вони роблять; з якою метою вони це роблять; проектувати власну діяльність; віднаходити комфортне місце для роботи; тренувати стійкість; працювати самотужки; бути готовим до переміни роботи; аналізувати свою діяльність [7, с. 71].

Використання технології «Щоденні 5» сприяє розвитку читання та письма, формуванню самостійності, концентрації та любові до читання. «Щоденні 5» включає п'ять видів діяльності: читання для себе, читання для когось, письмо для себе, робота зі словами та слухання, кожен з яких має свої переваги та сприяє комплексному розвитку комунікативної компетентності здобувачів освіти. Охарактеризуємо складові технології «Щоденні 5»:

1. «Читання для себе». Учень самостійно обирає книгу чи текст для читання з бібліотечки, яка створена у класі. Після опрацювання книги або тексту здобувачі освіти мають виконати завдання для перевірки розуміння твору, а головне для усвідомлення прочитаного.

2. «Читання для когось». Учні об'єднуються у пари за інтересами або за обраним твором. Такий вид діяльності спонукає дітей вчитися співпрацювати, а саме слухати один одного, виконувати завдання в парі, ставити запитання за змістом прочитаного та аналізувати опрацьований твір. Після завершення читання в парах здобувачі освіти розпочинають роботу над виконанням завдань, які спрямовані на перевірку прочитаного.



3. «Письмо для себе». Вчитель пропонує не більше п'яти тем, або ж практикується вибір теми за бажанням учнів. Під час виконання цього виду роботи здобувачі освіти навчаються висловлювати думки й записувати їх на папері, розвивають зв'язне мовлення.

4. «Робота зі словами». Вчитель добирає слова, які необхідно опрацювати з учнями, а також використовує і ті слова, які передбачені навчальною програмою. Під час «Роботи зі словами» здобувачі освіти вчаться працювати зі словниками, поповнюють свій лексичний запас, використовують набуті знання під час написання різного виду робіт: переказів, оповідань, власних висловлювань, розвивають зв'язне мовлення.

5. «Слухання». Учитель готує для учнів аудіозаписи, які вони обирають і слухають, а потім розпочинають роботу над виконанням завдань, що спрямовані на перевірку прослуханого. Під час «Слухання» здобувачі освіти вчаться тривалий час сприймати інформацію, не відволікаючись, випрацьовувати витримку, обмінюватися думками щодо прослуханого твору, аналізувати почуте.

Таким чином, технологія «Щоденні 5» сприяє розвитку самостійності, відповідальності та любові до читання і письма у здобувачів освіти. Вона допомагає розвивати навички концентрації, зв'язного мовлення, логічного мислення та вміння викладати думки на письмі.

Використання технології «Щоденні 5» в освітньому процесі збагачує мовно-мовленнєвий досвід дитини, розвиває зв'язне мовлення, спонукає до вдумливого і свідомого читання, активізує словниковий запас та сприяє формуванню комунікативної компетентності здобувачів освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF> (дата звернення: 26.08.2025).
2. Соняк Н. Л. Дидактичні умови формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі роботи з текстом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Тернопіль, 2018. 247 с.
3. Дука Т. М., Рябошапка О. В. Шляхи формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. № 2 (4). С. 214-221.
4. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 88 с.
5. Кучеренко І.А., Мамчур Л.І. Формування комунікативної компетентності учнів : психолінгвістичний аспект. *Освітня аналітика України*. 2023. № 1 (22). С. 108-122.
6. The daily 5: fostering literacy independence in the elementary grades / Gail

Boushey and Joan Moster, «the 2 Sisters». Second edition, 2014.

7. Підгурська В., Кожухівська Т. Використання технології «Щоденні 5» як засіб розвитку читацької компетентності здобувачів початкової освіти // *Специфіка фахової підготовки майбутніх учителів на засадах компетентнісного підходу : досвід, реалії, перспективи* : збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції (29 листопада 2022 року) / за заг. ред. І. Голубовської. Житомир, 2023. С. 9-12.